

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

ՓՈՓՈԽՎՈՂ ԵՎ ԼՐԱՑՎՈՂ ՀՈԴԿԱԾՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՕՐԵՆՔԸ

Ընդունված է 2001 թվականի ապրիլի 16-ի

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 2. Ոստիկանության խնդիրները

#

Ոստիկանության խնդիրներն են օրենքին համապատասխան ապահովել՝

1) մարդու անվտանգությունը՝ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում.

2) հանցագործությունների ու վարչական իրավախախտումների նախականիումը, կանխումը և խափանումը.

3) հանցագործությունների հայտնաբերումը և բացահայտումը.

3.1) Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում և կարգով հետաքննության կատարումը.

3.2) օրենքով նախատեսված դեպքերում և կարգով ապացուցողական և վարության շղթայի գործողությունների կատարմանն օժանդակությունը.

4) հասարակական կարգի պահպանությունը և հասարակական անվտանգությունը.

4.1) ճանապարհային երթևեկության անվտանգությունը.

5) սեփականության բոլոր ձևերի հավասար պաշտպանությունը.

6) սույն օրենքով նախատեսված սահմաններում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց իրենց իրավունքներն ու օրինական շահերը պաշտպանելիս օժանդակությունը:

Ոստիկանության վրա այլ խնդիրներ կարող են դրվել միայն սույն օրենքով **և ոստիկանության կառուցվածքային ստորաբաժանումների գործունեությունը կարգավորող օրենքներով:**

(2-րդ հոդվածը խմբ. 01.06.06 ՀՕ-123-Ն, լրաց. 03.06.20 ՀՕ-295-Ն, փոփ., լրաց. 09.06.22 ՀՕ-172-Ն)

Հողված 5.2 Ոստիկանության կողմից հարկադրանք կիրառելու սկզբունքները

1. Հարկադրանքի կիրառումը թույլատրելի է միայն այն դեպքում, երբ այլ միջոցներով հնարավոր չէ ապահովել սույն օրենքով նախատեսված՝ ոստիկանության պարտականությունների պատշաճ կատարումը:

2. Անձի նկատմամբ հարկադրանքը կարող է կիրառվել միայն նրա իրավունքների և ազատությունների երաշխավորման վրա հիմնված կառուցակարգերի ու ընթացակարգերի շրջանակներում:

3. Կիրառման ենթակա հարկադրանքի միջոցը պետք է պիտանի և անհրաժեշտ լինի օրենքով սահմանված իրավաչափ նպատակին հասնելու համար: Հարկադրանքի կիրառումը պետք է համաչափ լինի հակակշիռ հանրային շահի պաշտպանության նպատակին:

4. Հարկադրանքի միջոց ընտրելիս ոստիկանության ծառայողն առաջնորդվում է նվազագույնի սկզբունքով: Արգելվում է անձի նկատմամբ կիրառել ավելի խիստ հարկադրանքի միջոց, քան այն, որով հնարավոր է ապահովել սույն օրենքով նախատեսված պարտականության պատշաճ կատարումը:

5. Անձի անձնական անձեռնմխելիությանը միջամտող ֆիզիկական հարկադրանքը, անհրաժեշտ նվազագույն միջամտության պայմանով, թույլատրելի է միայն այն դեպքում, երբ նա կամավոր չի կատարում ոստիկանության ծառայողի կամ այլ իրավասու անձի իրավաչափ պահանջը:

6. Հարկադրանքի կիրառումը պետք է անհապաղ դադարացվի, եթե վերացել են դրա կիրառման՝ սույն օրենքով նախատեսված հիմքերը:

7. Անձի նկատմամբ հարկադրանքի կիրառումը չպետք է պատժի, խոշտանգման, անմարդկային կամ նվաստացուցիչ վերաբերմունքի, ֆիզիկական կամ հոգեկան տանջանքներ պատճառելու տարրեր պարունակի:

8. Հարկադրանքի կիրառման յուրաքանչյուր դեպքի մասին ոստիկանության ծառայողն անհապաղ, սակայն ոչ ուշ, քան 24 ժամվա

ընթացքում գրավոր տեղեկացնում է իր անմիջական վերադասին (հրամանատարին), իսկ վերջինս նույն ժամկետում և նույն կարգով՝ ոստիկանության պետին:

9. Հարկադրանքի ոչ իրավաչափ կիրառումն առաջացնում է օրենքով նախատեսված պատասխանատվություն:

10. Ոստիկանության կողմից կիրառվող հարկադրանքի միջոցները կարող են սահմանվել միայն սույն օրենքով և ոստիկանության կառուցվածքային ստորաբաժանումների գործունեությունը կարգավորող օրենքներով:

Հոդված 6. Ոստիկանության խնդիրների կատարմանը Լիազոր մարմնի ուսումնական հաստատության սովորողներին, վերապատրաստում անցնող անձանց և ոստիկանության զորքերի ծառայողներին և վերապատրաստում անցնող անձանց ներգրավելը

(վերնագիրը խմբ. 01.06.06 ՀՕ-123-Ն, փոփ. 17.12.14 ՀՕ-220-Ն, 16.12.22 ՀՕ-460-Ն)

Հասարակական կարգի պահպանման և հասարակական անվտանգության ապահովման աշխատանքներում կարող են ներգրավվել Լիազոր մարմնի ուսումնական հաստատության սովորողները, ինչպես նաև վերապատրաստում անցնող անձինք՝ Լիազոր մարմնի ղեկավարի սահմանած կարգով: Նման դեպքերում նրանց վրա տարածվում են ոստիկանության ծառայողների՝ օրենքով սահմանված իրավունքներն ու պարտականությունները:

~~Հասարակական կարգի պահպանման և հասարակական անվտանգության ապահովման աշխատանքներում ոստիկանության զորքերի զինծառայողների ներգրավումն իրականացվում է օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով:~~

(6-րդ հոդվածը փոփ. 14.12.04 ՀՕ-4-Ն, խմբ. 01.06.06 ՀՕ-123-Ն, փոփ. 17.12.14 ՀՕ-220-Ն, 23.03.18 ՀՕ-272-Ն, 16.12.22 ՀՕ-460-Ն)

(16.12.22 [ՀՕ-460-Ն](#) օրենքն ունի եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթ)

Գ Լ ՈՒ Խ ԻՎ

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂԻ ԿՈՂՄԻՑ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՈՒԺԻ, ՀԱՏՈՒԿ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԵՎ ՀՐԱՋԵՆԻ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒՄԸ:

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂԻ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

(վերնագիրը փոփ. 01.06.06 ՀՕ-123-Ն)

Հոդված 29. Ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների ու հրազենի

գործադրման հիմքերը, պայմանները և սահմանները

Աստիկանության ծառայողը որպես բացառիկ միջոց գործադրում է ֆիզիկական ուժ, հատուկ միջոցներ և հրազեն՝ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում և կարգով, այնքանով, որքանով դա անհրաժեշտ է իր պարտականությունները կատարելու համար, եթե այլ միջոցներով այդ պարտականությունների կատարումը հնարավոր չէ ապահովել:

Աստիկանության ծառայողները պարտավոր են անցնել հատուկ պատրաստություն, որի շրջանակում սովորում են բանակցություններ վարելու և համոզելու հմտություններ՝ ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների և հրազենի գործադրումը սահմանափակելու նպատակով, ինչպես նաև պարբերաբար անցնել ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների և հրազենի գործադրման անհրաժեշտություն առաջացնող իրադրություններում գործելու ունակությունը որոշող ստուգումներ: Համապատասխան պատրաստականություն անցնելուց հետո ոստիկանության ծառայողն իրավունք ունի պահելու և կրելու հրազեն ու հատուկ միջոցներ:

Ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների և հրազենի գործադրման ընտրությունը կատարելիս ոստիկանության ծառայողն առաջնորդվում է՝ ելնելով ստեղծված իրավիճակից, իրավախախտման բնույթից ու իրավախախտի անձից:

Աստիկանության ծառայողը ֆիզիկական ուժ, հատուկ միջոցներ և հրազեն գործադրելուց առաջ պարտավոր է նախազգուշացնել դրանք գործադրելու մասին՝ բավարար ժամանակ տրամադրելով օրինական պահանջները կատարելու և իրավախախտումը դադարեցնելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանց գործադրման հապաղումն անմիջական սպառնալիք է ստեղծում քաղաքացիների կամ ոստիկանության ծառայողի կյանքի ու առողջության համար կամ կարող է առաջացնել այլ ծանր հետևանքներ, կամ երբ ստեղծված իրավիճակում այդպիսի նախազգուշացումն անհնար է:

Աստիկանության ծառայողը պարտավոր է նաև՝

- 1) ձգտել, որ իրավախախտին պատճառվող վնասը հասցվի նվազագույնի:
- 2) ցուցաբերել կամ ապահովել մարմնական վնասվածքներ ստացած անձանց առաջին բուժօգնություն՝ բժշկական կազմակերպություններին անհապաղ հայտնելով մարմնական վնասվածքների ու մահվան բոլոր դեպքերի մասին:
- 3) ֆիզիկական ուժ, հատուկ միջոցներ, հրազեն գործադրելու (օգտագործելու) հետևանքով վիրավորվածների կամ մահվան բոլոր դեպքերի, ինչպես նաև հատուկ միջոցներ (բացառությամբ ձեռնաշղթաների և մահակի) և հրազեն գործադրելու (օգտագործելու) յուրաքանչյուր դեպքի մասին անհապաղ զեկուցել վերադասության կարգով:

Աստիկանությունը պարտավոր է սույն հոդվածի Ց-րդ մասով նախատեսված դեպքերի մասին սեղմ ժամկետում հայտնել տուժածների մերձավոր ազգականներին:

Օրենքով չնախատեսված դեպքերում ոստիկանության ծառայողի կողմից ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների և հրազենի գործադրումը կամ

սահմանների — անցումով — դրանց — գործադրումն — առաջացնում — է — օրենքով — նախատեսված — պատասխանատվություն:

Ոստիկանության պետը ոստիկանության ծառայողի կողմից ֆիզիկական ուժ, հատուկ միջոցներ, հրազեն — գործադրելու (օգտագործելու) — հետևանքով վիրավորվածների կամ մահվան բոլոր դեպքերի մասին անհապաղ տեղեկացնում է դատախազին:

Սույն հոդվածի 5-րդ մասի 3-րդ կետով, 8-րդ մասով և սույն օրենքի 32-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դեպքերում տեղեկացումը կատարվում է գրավոր՝ նշելով ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների, հրազենի գործադրման անհրաժեշտությունը փաստող հանգամանքները և իրավական հիմքերը, այն անձանց շրջանակը, որոնց նկատմամբ գործադրվել են դրանք, գործադրված հատուկ միջոցների, հրազենի և ռազմամթերքի տեսակը և քանակը, մարմնական վնասվածքներ — ստացած — անձանց — առաջին բուժօգնությանն — ուղղված միջոցառումները, մարմնական վնասվածքներ ստացած անձանց կամ մահացածներին տեղափոխելու վայրերը, եթե տեղափոխումն իրականացրել են ոստիկանության ծառայողները:

~~(29-րդ հոդվածը լրաց., փոփ. 01.06.06 ՀՕ 123-Ն, խմբ., լրաց. 07.04.09 ՀՕ 94-Ն, 22.12.10 ՀՕ 7-Ն, փոփ. 23.03.18 ՀՕ 272-Ն, 09.06.22 ՀՕ 172-Ն, 16.12.22 ՀՕ 460-Ն)~~

~~(16.12.22 ՀՕ 460-Ն օրենքն ունի եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթ)~~

Հոդված 30. Ֆիզիկական ուժի գործադրումը

Իրավախախտումները կանխելու կամ խափանելու, իրավախախտներին բռնելու և ոստիկանություն ներկայացնելու, ոստիկանության ծառայողի օրինական պահանջներին չենթարկվելու կամ դիմադրություն ցույց տալու դեպքերում, ինչպես նաև ինքնապաշտպանության նպատակով ոստիկանության ծառայողն իրավունք ունի իրավախախտների նկատմամբ գործադրել ֆիզիկական ուժ (այդ թվում՝ ձեռնամարտի հնարքներ), ինչպես նաև ձեռքի տակ գտնվող անհրաժեշտ առարկաներ, եթե ոչ ուժային միջոցները չեն ապահովում ոստիկանության վրա դրված պարտականությունների կատարումը:

~~(30-րդ հոդվածը փոփ. 01.06.06 ՀՕ 123-Ն, 22.12.10 ՀՕ 7-Ն)~~

Հոդված 31. Հատուկ միջոցների գործադրումը

Հատուկ միջոցները ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված և սույն օրենքով նախատեսված տեխնիկական միջոցները (սարքերը, սարքավորումները, առարկաները, նյութերը) կամ ծառայողական շներն են, որոնց հիմնական նշանակությունը մարդկանց նկատմամբ անմիջական ֆիզիկական կամ հոգեբանական կամ նյութական օբյեկտների նկատմամբ անմիջական ֆիզիկական ներգործությունն է: Ոստիկանության ծառայողներն անձամբ կամ ստորաբաժանման կազմում ծառայողական

պարտականությունները կատարելիս իրավունք ունեն նստիկականության տրամադրության տակ գտնվող հատուկ միջոցներ գործադրել՝

1) քաղաքացիների և նստիկականության ծառայողի վրա կատարվող հարձակումը խափանելիս:

2) նստիկականության ծառայողին կամ հասարակական կարգի պահպանության և հանցագործությունների դեմ տարվող պայքարին աջակցող, իրենց հասարակական կամ ծառայողական պարտականությունները կատարող անձանց նկատմամբ ցուցաբերվող դիմադրությունը խափանելիս կամ նրանց օրինական պահանջներին չենթարկվելու դեպքում:

3) իրավախախտման պահին բռնված և փախուստի փորձ կատարող անձանց բռնելիս:

4) երբ բավարար հիմքեր կան ենթադրելու, որ տվյալ անձը կամ անձինք պատրաստվում են զինված դիմադրություն ցույց տալ:

5) իրավախախտում կատարած անձանց վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով նախատեսված հիմքերով նստիկականություն բերելիս կամ ձերբակալելիս, Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված հիմքերով ձերբակալելիս, ձերբակալված և կալանավորված անձանց ուղեկցելիս կամ նրանց պահպանելիս, երբ վերջիններին վարքագիծը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ նրանք կարող են դիմել փախուստի, վնաս պատճառել իրենց կամ շրջապատին, դիմադրություն ցույց տալ նստիկականության ծառայողին կամ չենթարկվել նրա օրինական պահանջներին:

6) առևանգված, ապօրինաբար ազատությունից զրկված և բռնի կերպով պահվող անձանց ու զավթված բնակարանները, շինությունները, տարածքներն ու տրանսպորտային միջոցներն ազատելիս:

7) տրանսպորտի, կապի և այլ կազմակերպությունների աշխատանքը կազմալուծող զանգվածային անկարգությունները և խմբակային գործողությունները խափանելիս:

8) ավտոտրանսպորտային միջոցը կանգնեցնելիս, երբ վարորդն ակնհայտորեն չի ենթարկվում նստիկականության ծառայողի՝ տրանսպորտային միջոցը կանգնեցնելու պահանջին:

9) հանցագործություն կատարող կամ կատարած անձանց հայտնաբերելիս:

Ոստիկականության ծառայողները, որպես հատուկ միջոցներ, կարող են գործադրել՝

ա) մահակներ՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 1-ին, 2-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

բ) արցունքաբեր, գրգռիչ գազ, ծխաքողարկող միջոցներ, ռետինե գնդակներով փամփուշտներ՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 1-ին, 2-րդ, 4-րդ, 6-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

գ) ձեռնաշղթաներ՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 2-րդ, 3-րդ և 5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

դ) ուշադրությունը շեղող լուսաձայնային միջոցներ՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 1-ին, 2-րդ, 4-րդ, 6-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

ե) արգելանքներ քանդելու միջոցներ՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 2-րդ, 4-րդ, 6-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

զ) մարդկանց և տրանսպորտային միջոցների հարկադիր կանգնեցման (արգելափակման) միջոցներ՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 7-րդ և 8-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

է) ջրանետեր և գրահամերենաներ՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 1-ին, 2-րդ, 4-րդ, 6-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

ը) էլեկտրահարող սարքեր, կայծային պարափչներ՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 1-4-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

թ) հատուկ ներկող նյութեր՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 9-րդ կետով նախատեսված դեպքերում, ինչպես նաև սույն հոդվածի առաջին մասի 7-րդ կետով նախատեսված դեպքում՝ ջրանետի միջոցով,

ժ) ծառայողական շներ (պահնորդական, հետախուզական, պարեկային)՝ սույն հոդվածի առաջին մասի 1-6-րդ և 9-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում:

Հատուկ միջոցների բոլոր տեսակները կարող են գործադրվել նաև սույն օրենքի 32-րդ հոդվածի առաջին մասով նախատեսված դեպքերում:

Արգելվում է հատուկ միջոցները գործադրել հղիության նկատելի նշաններով կանանց, ակնհայտ հաշմանդամություն ունեցող անձանց և անչափահասների նկատմամբ (բացառությամբ նրանց կողմից զինված հարձակում գործելու, զինված դիմադրության, մարդկանց կյանքին ու առողջությանն սպառնացող խնդրանքներին հարձակման դեպքերի), դիվանագիտական և հյուպատոսական ներկայացուցչությունների տարածքներում (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հատուկ միջոցները գործադրվում են դրանց լիազոր ներկայացուցիչների խնդրանքով), ինչպես նաև խաղաղ, առանց զենքի և օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ անցկացվող հավաքները և հանրային միջոցառումները դադարեցնելու ժամանակ, իսկ մարտավարատեխնիկական բնութագրերով պայթյունավտանգ հատուկ միջոցները՝ այն շենքերում (շինություններում), որտեղ արտադրվում կամ պահվում են դյուրավառ կամ պայթուցիկ նյութեր:

Անհրաժեշտ պաշտպանության կամ ծայրահեղ անհրաժեշտության պայմաններում հատուկ միջոցների կամ հրազենի բացակայության դեպքում ոստիկանության ծառայողն իրավունք ունի օգտագործել ձեռքի տակ եղած բոլոր հնարավոր միջոցները:

Ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված հատուկ միջոցների ցանկը, դրանք բնութագրող չափանիշները, ինչպես նաև դրանք սպառազինության մեջ ընդգրկելու, սպառազինությունից հանելու և ոչնչացնելու կարգը հաստատում է Կառավարությունը:

Արգելվում է ոստիկանության սպառազինության մեջ հատուկ միջոցների այնպիսի տեսակներ ընդգրկելը, որոնք, ըստ իրենց մարտավարատեխնիկական բնութագրերի, կարող են մարդու առողջությանը պատճառել ծանր վնաս կամ մարդու օրգանիզմում առաջացնել անդառնալի փոփոխություններ կամ մահ պատճառել կամ չհիմնավորված ռիսկի աղբյուր են: Մարդու նկատմամբ գործադրվող հատուկ միջոցների կիրառման համար թույլատրելի չափանիշները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարը:

նստիկանության — ներկայացրած — հատուկ — միջոցների — տեխնիկական կանոնակարգերի հիման վրա:

Հատուկ միջոցները գործադրելու և դրանք նստիկանության ծառայողներին հատկացնելու, ինչպես նաև հատուկ միջոցները պահպանելու և դրանց պիտանելիությունը պարբերաբար ստուգելու կարգերը սահմանում է նստիկանության պետը:

~~(31-րդ հոդվածը փոփ. 01.06.06 ՀՕ-123 Ն, 29.04.09 ՀՕ-104 Ն, լրաց., փոփ., խմբ. 22.12.10 ՀՕ-7 Ն, փոփ. 14.04.11 ՀՕ-78 Ն, 23.03.18 ՀՕ-272 Ն, փոփ., լրաց. 16.12.22 ՀՕ-460 Ն, փոփ. 07.02.24 ՀՕ-54 Ն)~~

~~(16.12.22 ՀՕ-460 Ն օրենքն ունի եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթ)~~

Հոդված 32. Հրազենի գործադրումը (կիրառումը) և օգտագործումը

Ոստիկանության ծառայողներն անձամբ կամ ստորաբաժանման կազմում իրավունք ունեն հրազեն գործադրել՝

1) քաղաքացիներին՝ նրանց կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր հարձակումից պաշտպանելիս:

2) նստիկանության ծառայողի վրա կատարվող հարձակումը հետ մղելու համար, երբ նրա կյանքին կամ առողջությանը վտանգ է սպառնում, ինչպես նաև նրա զենքին տիրանալու փորձը կանխելիս:

3) պատանդներին, ինչպես նաև զավթված պետական պահպանության ենթակա օբյեկտները ազատելիս:

4) կյանքի, առողջության, սեփականության դեմ ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործություն կատարելու պահին բռնված և փախուստի փորձ կատարող, ինչպես նաև զինված դիմադրություն ցույց տվող անձանց ձերբակալելիս:

5) — քաղաքացիների — բնակարանների, — պետական — մարմինների, կազմակերպությունների զբաղեցրած տարածքների, պետական պահպանության ենթակա օբյեկտների, ինչպես նաև ուղեկցող ստորաբաժանումների վրա խմբակային կամ զինված հարձակումը հետ մղելիս:

6) կյանքի, առողջության, սեփականության դեմ ուղղված ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության կատարման կասկածանքով ձերբակալված, կալանքի կամ ազատագրկման վայրերից փախուստի դիմած անձանց բռնելիս կամ փախուստը խափանելիս, ինչպես նաև նրանց բռնի ազատման փորձերը հետ մղելիս:

7) (կեսրն ուժը կորցրել է 22.12.10 ՀՕ-7 Ն)

Ոստիկանության ծառայողներն իրավունք ունեն հրազեն օգտագործել՝

1) տրանսպորտային միջոցը վնասելով կանգնեցնելիս, եթե վարորդը իրական վտանգ է ստեղծում քաղաքացիների կյանքի ու առողջության համար և չի ենթարկվում — նստիկանության — ծառայողի՝ — տրանսպորտային — միջոցը կանգնեցնելու ազդանշաններին:

2) մարդկանց կյանքին և առողջությանն անմիջականորեն սպառնացող կենդանիներին վնասագերծելիս:

3) զենք օգտագործելու կամ գործադրելու մտադրության մասին նախազգուշական կրակոց արձակելիս, տագնապ հայտարարելիս կամ օգնության կանչելիս:

Արգելվում է հրազենի գործադրումը հոդիության նկատելի նշաններով կանանց, ակնհայտ հաշմանդամություն ունեցող անձանց և անչափահասների նկատմամբ (բացառությամբ նրանց կողմից քաղաքացիների կյանքի համար վտանգավոր զինված կամ խմբակային հարձակման և զինված դիմադրության դեպքերի), ինչպես նաև մարդկանց զգալի կուտակումների ժամանակ, երբ հրազենի գործադրումից կարող են տուժել այլ անձինք:

Ոստիկանության ծառայողի կողմից հրազենի գործադրման յուրաքանչյուր դեպքի մասին ոստիկանության պետը անմիջապես տեղյակ է պահում Լիազոր մարմնի ղեկավարին և դատախազին:

Ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված հրազենի, հրազենի պահեստամասերի, սարքավորումների, օժանդակ միջոցների և ռազմամթերքի տեսակների ցանկը հաստատում է Կառավարությունը: Արգելվում է ոստիկանության սպառազինության մեջ հրազենի կամ նրա ռազմամթերքի այնպիսի տեսակներ ընդունելը, որոնք պատճառում են առավել ծանր վնասվածքներ կամ չհիմնավորված ռիսկի աղբյուր են:

Ոստիկանության ծառայողին պահելու և կրելու իրավունքով հաշվեցուցակային զենք և ռազմամթերք հատկացնելու, ինչպես նաև հատկացված զենքը պահելու և կրելու կարգը սահմանում է Կառավարությունը:

~~(32-րդ հոդվածը լրաց., փոփ. 01.06.06 ՀՕ 123 Ե, լրաց. 07.04.09 ՀՕ 94 Ե, փոփ. 29.04.09 ՀՕ 104 Ե, լրաց., փոփ., խմբ. 22.12.10 ՀՕ 7 Ե, փոփ. 23.03.18 ՀՕ 272 Ե, խմբ. 31.05.19 ՀՕ 46 Ե, լրաց. 16.12.22 ՀՕ 460 Ե, փոփ. 07.02.24 ՀՕ 54 Ե)~~

~~(16.12.22 ՀՕ 460 Ե օրենքն ունի եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթ)~~

Հոդված 33. Ոստիկանության զինված ծառայողի անձնական անվտանգության երաշխիքները

~~(վերնագիրը փոփ. 01.06.06 ՀՕ 123 Ե)~~

Ոստիկանության զինված ծառայողն իրավունք ունի մերկացնել և մարտական վիճակի բերել հրազենը, եթե գտնում է, որ ստեղծված իրադրությունում կարող է սույն օրենքի 32-րդ հոդվածին համապատասխան հրազենի գործադրման անհրաժեշտություն առաջանալ:

Մերկացրած հրազենով ձեռքակալում կատարող ոստիկանության ծառայողին մոտենալու (նրա կողմից պահանջված հեռավորությունը խախտելու միջոցով), առանց թույլտվության անսպասելի կտրուկ շարժում կատարելու, ձեռքերը գրպանները տանելու կամ զենքին ձեռք մեկնելու՝ ձեռքակալվողի ցանկացած փորձ ոստիկանության ծառայողին իրավունք է տալիս առանց նախազգուշացման

հրազեն գործադրել սույն օրենքի 32-րդ հոդվածի առաջին մասի 2-րդ կետին համապատասխան:

~~(33-րդ հոդվածը փոփ. 01.06.06 ՀՕ-123-Ն)~~

Հոդված 34. Ոստիկանության ծառայողի անհատական պաշտպանության միջոցները

~~(վերնագիրը փոփ. 01.06.06 ՀՕ-123-Ն)~~

Անձնական անվտանգության ապահովման համար ոստիկանության ծառայողն իրավունք ունի օգտագործել սաղավարտ, վահան, գրահարածկոն, հակագազ և անհատական պաշտպանության այլ միջոցներ:

Ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված անհատական պաշտպանության միջոցների ցանկը, ինչպես նաև դրանք սպառազինության մեջ ընդգրկելու, սպառազինությունից հանելու և ոչնչացնելու կարգը հաստատում է կառավարությունը:

~~(34-րդ հոդվածը փոփ. 01.06.06 ՀՕ-123-Ն, լրաց. 22.12.10 ՀՕ-7-Ն, փոփ. 23.03.18 ՀՕ-272-Ն)~~

Գ Լ ՈՒ Խ IV

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂԻ ԿՈՂՄԻՑ ՈՒԺԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼԸ: ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂԻ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Հոդված 29. Ուժային միջոցները

1. Ոստիկանության ծառայողն անձամբ կամ ստորաբաժանման կազմում իրավասու է գործադրել հետևյալ ուժային միջոցները

- 1) ֆիզիկական ուժ,
- 2) հատուկ միջոցներ,
- 3) հրազեն:

Հոդված 30. Ուժային միջոցների գործադրման իրավաչափության ընդհանուր պայմանները

1. Ուժային միջոցը կարող է գործադրվել միայն այն ժամանակ, երբ առանց դրա սույն օրենքով նախատեսված պարտականությունների պատշաճ կատարումը և հարկադրանքի ավելի մեղմ միջոցների կիրառումն անհնար է:

2 Ոստիկանության ծառայողն իրավասու է հատուկ միջոց և հրազեն կրել ու գործադրել միայն դրանց կիրառման հմտություններին տիրապետելու հատուկ պատրաստություն անցնելուց հետո: Հատուկ պատրաստություն անցած ոստիկանության ծառայողի՝ հատուկ միջոց և հրազեն կիրառելու հմտությունները հետագայում ստուգվում են պարբերական վերապատրաստումների արդյունքներով: Հատուկ միջոց և հրազեն կրելու ու գործադրելու իրավասությունը պահպանում է միայն համապատասխան պարբերական վերապատրաստում անցած ծառայողը:

3 Ուժային միջոց գործադրելուց ոստիկանության ծառայողը գործում է ինքնուրույն՝ ղեկավարվելով օրենքով, իսկ ստորաբաժանման կազմում՝ նաև տվյալ ստորաբաժանման հրամանատարի հրամանով: Ուժային միջոցի գործադրման վերաբերյալ ակնհայտ անօրինական կամ ակնհայտ անհիմն հրամանը ենթակա չէ կատարման:

4 Ոստիկանության ծառայողն ուժային միջոց գործադրելուց առաջ պարտավոր է անձին հայտնել, որ ոստիկանության ծառայող է, նախազգուշացնել իր մտադրության մասին և նրան բավարար ժամանակ տրամադրել իր իրավաչափ պահանջը կատարելու համար, բացառությամբ, երբ դա կարող է վտանգել անձի, այդ թվում՝ ոստիկանության ծառայողի կյանքը կամ առողջությունը կամ ստեղծված իրավիճակում դա ողջամտորեն անհնար է անել: Ստորաբաժանման կազմում ուժային միջոց գործադրելուց առաջ նշված գործողությունները կատարում է ոստիկանության տվյալ ստորաբաժանման ծառայողներից մեկը:

5 Ոստիկանության ծառայողն ուժային միջոցի ընտրությունը կատարում է հաշվի առնելով ստեղծված իրավիճակը, իրավախախտման բնույթը, ինչպես նաև իրավախախտի գործողությունների վտանգավորության աստիճանը, այդ թվում՝ նրա ցուցաբերած դիմադրության բնույթը և ուժգնությունը:

6 Ուժային միջոց գործադրելիս ոստիկանության ծառայողը պետք է նպատակ հետապնդի իրավախախտին պատճառվող հնարավոր վնասը հասցնել նվազագույնի:

Հոդված 31. Ֆիզիկական ուժ գործադրելը

1. Ոստիկանության ծառայողն իրավասու է գործադրել ֆիզիկական ուժ (այդ թվում՝ պայքարի մարտական հնարքներ), եթե դա անհրաժեշտ է

1) հանցանքի կամ վարչական իրավախախտման կատարումը կանխելու կամ խափանելու համար,

2) սույն օրենքով նախատեսված հիմքերից որևէ մեկով անձին ձերբակալելու և նրան իրավասու մարմին բերելու կամ հոգեբուժական կազմակերպություն կամ համապատասխան բժշկական հաստատություն տեղափոխելու համար,

3) ոստիկանության ծառայողի կամ այլ իրավասու անձի իրավաչափ պահանջի կատարումն ապահովելու համար:

2 Ոստիկանության ծառայողն իրավասու է ֆիզիկական ուժ գործադրել նաև այն դեպքում, երբ սույն օրենքով հատուկ միջոցի կամ հրազենի գործադրումն իրավաչափ է համարվում:

Հոդված 32. Հատուկ միջոցներ գործադրելը

1. Ոստիկանության ծառայողն իրավասու է գործադրել սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված հատուկ միջոցները, եթե դա անհրաժեշտ է

1) անձի, այդ թվում՝ ոստիկանության ծառայողի վրա կատարվող հարձակումը խափանելու կամ դրա իրական սպառնալիքը չեզոքացնելու համար,

2) իր լիազորություններն իրականացնող ոստիկանության ծառայողին կամ այլ իրավասու անձին ցույց տրվող դիմադրությունը ճնշելու համար,

3) զանգվածային անկարգությունները, ինչպես նաև հակաիրավական խմբակային այլ գործողությունները խափանելու համար,

4) պետական պահպանության ենթակա պետական մարմինների և կազմակերպությունների շենքերի ու շինությունների և կարևորագույն նշանակության օբյեկտների, ինչպես նաև հատուկ բեռների վրա կատարվող հարձակումը խափանելու համար,

5) ապօրինի պահվող անձանց, ապօրինաբար զբաղեցված շենքերը, շինությունները, տարածքներն ու այլ օբյեկտները, տրանսպորտային միջոցները ազատելու համար,

6) տրանսպորտային միջոցը կանգնեցնելու համար, եթե այն վարող անձը դիտավորյալ չի ենթարկվում ոստիկանության ծառայողի կամ այլ իրավասու անձի՝ տրանսպորտային միջոցը կանգնեցնելու իրավաչափ պահանջին:

2. Որպես հատուկ միջոցներ կարող են գործադրվել՝

1) ձեռնաշղթաներ, կապող ցանցեր՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

2) մահակներ՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում.

3) ապակողմնորոշող լուսային և ձայնային ձեռքի նոնակներ, կրակոցներ և արկեր, ձեռքի ծխանոնակներ, ծխագլանակներ, ծխային կրակոցներ և արկեր՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում.

4) էլեկտրահարող սարքեր, կայծային պարպիչներ, արցունքաբեր, գրգռիչ գազով ձեռքի սրվակներ՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում.

5) ծառայողական շներ (պահնորդական, հետախուզական, պարեկային)՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին, 2-րդ, 4-րդ և 5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում.

6) արգելքներ քանդող գործիքներ (սարքեր) և տեխնիկա՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ և 5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում.

7) մարդկանց և տրանսպորտային միջոցները հարկադրաբար կանգնեցնելու (արգելափակելու) տեխնիկական պատնեշներ, ճանապարհային ուղիներ և փշալարեր՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ, 4-րդ և 6-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում.

8) ջրանետեր, այդ թվում՝ հատուկ ներկող նյութերի օգտագործմամբ, զրահամեքենաներ՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-6-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

9) արցունքաբեր, գրգռիչ գազով ձեռքի նոնակներ, կրակոցներ և արկեր, ռետինե գնդակներով փամփուշտներ՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում,

10) նույնականացնող կամ տարբերակող ներկող նյութեր՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում:

3 Սույն հոդվածի 2-րդ մասի 6-րդ և 7-րդ կետերով սահմանված հատուկ միջոցները գործադրվում են ոստիկանության իրավասու ստորաբաժանման հրամանատարի հրամանով, իսկ նույն մասի 3-րդ, 8-րդ և 9-րդ կետերով սահմանված հատուկ միջոցները՝ միայն ոստիկանության պետի կամ նրա տեղակալի հրամանով:

4. Հատուկ միջոցի գործադրումն իրավաչափ է, եթե ֆիզիկական ուժի գործադրումն ակնհայտ անբավարար է սույն օրենքով նախատեսված պարտականությունները պատշաճ կատարելու կամ հարկադրանքի ավելի մեղմ միջոցների կիրառումն ապահովելու համար:

5 Ոստիկանության ծառայողն իրավասու է հատուկ միջոց գործադրել նաև այն դեպքում, երբ սույն օրենքով հրազենի գործադրումն իրավաչափ է համարվում:

6. Հատուկ միջոցների տեխնիկական բնութագիրը, կիրառման կանոնները պահպանման ժամկետները, ինչպես նաև դրանք սպառազինության մեջ ընդգրկելու, սպառազինությունից հանելու և ոչնչացնելու կարգը սահմանում է կառավարությունը:

7 Հատուկ միջոցները ոստիկանության ծառայողներին հատկացնելու, պահպանելու և դրանց պիտանեիությունը պարբերաբար ստուգելու կարգը սահմանում է լիազոր մարմնի ղեկավարը:

Հոդված 33. Հրազեն գործադրելը

1. Ոստիկանության ծառայողն իրավասու է գործադրել հրազեն, եթե դա որպես կյանքի պաշտպանության վերջին միջոց բացարձակապես անհրաժեշտ է

1) անձի, այդ թվում՝ ոստիկանության ծառայողի կյանքի կամ առողջության դեմ ուղղված ուղիղ և ակնհայտ ոտնձգությունը, ներառյալ՝ զինված հարձակումը խափանելու համար,

2) իր լիազորություններն իրականացնող ոստիկանության ծառայողին կամ այլ իրավասու անձին ցույց տրվող զինված դիմադրությունը ճնշելու, ինչպես նաև նրա զենքին տիրելու փորձը խափանելու համար,

3) պետական պահպանության ենթակա պետական մարմինների և կազմակերպությունների շենքերի ու շինությունների և կարևորագույն նշանակության օբյեկտների, ինչպես նաև հատուկ բեռների վրա կատարվող զինված հարձակումը խափանելու համար,

4) զինված անձին վնասազերծելու համար, եթե նա հրաժարվում է կատարել հակաիրավական գործողությունները դադարեցնելու և իր մոտ եղած զենքը հանձնելու, ապօրինի պահվող անձանց ազատելու, ապօրինաբար զբաղեցված շենքերը, շինությունները, տարածքներն ու այլ օբյեկտները, տրանսպորտային միջոցները ազատելու կամ կանգնեցնելու վերաբերյալ ոստիկանության ծառայողի իրավաչափ պահանջները:

2. Ոստիկանության ծառայողն իրավասու է մարդուն չխոցելու նպատակով հրազեն գործադրել հետևյալ դեպքերում՝

1) տրանսպորտային միջոցը վնասելով կանգնեցնելիս, եթե այն վարող անձը ռազմական դրության իրավական ռեժիմի կամ արտակարգ դրության իրավական ռեժիմի պայմաններում դիտավորյալ չի ենթարկվում ոստիկանության ծառայողի կամ այլ իրավասու անձի՝ տրանսպորտային միջոցը կանգնեցնելու իրավաչափ պահանջին,

2) բնակելի կամ այլ տարածքներ, տրանսպորտային միջոցներ մուտք գործելուն խոչընդոտող ֆիզիկական արգելքները վերացնելիս,

3) հրազեն գործադրելու մտադրության մասին նախազգուշական կրակոց արձակելիս, տազնապի ազդանշան տալիս կամ օգնության կանչելիս:

3. Ոստիկանության ծառայողն իրավասու է մերկացնելու հրազենը և այն բերելու պատրաստ վիճակի, եթե գտնում է, որ ստեղծված իրավիճակում կարող է

առաջանալ սույն հոդվածին համապատասխան հրազեն գործադրելու անհրաժեշտություն:

4 Սույն հոդվածի իմաստով հարձակումը կամ դիմադրությունը համարվում է զինված, եթե այն կատարվել է ցանկացած տեսակի հրազենով կամ զենքով կամ դրանց ակնհայտ նմանվող առարկայով կամ կյանքից զրկելու կամ առողջությանը լուրջ վնաս պատճառելու համար պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի կամ նյութի գործադրմամբ:

Հոդված 34. Ուժային միջոցների գործադրման տիրույթում գտնվող անձանց իրավունքների և իրավաչափ շահերի պաշտպանության երաշխիքները

1. Արգելվում է ուժային միջոցներ գործադրել՝

1) հղիության նկատելի նշաններով կանանց, ակնհայտ հաշմանդամություն ունեցող անձանց և անչափահասների նկատմամբ (բացառությամբ նրանց կողմից անձի կյանքի կամ առողջության դեմ ուղղված ուղիղ և ակնհայտ ոտնձգություն կատարելու, զինված հարձակում գործելու, ինչպես նաև զինված դիմադրության ցույց տալու դեպքերի),

2) օտարերկրյա պետությունների դիվանագիտական ներկայացուցչությունների, հյուպատոսական հիմնարկների և միջազգային կազմակերպությունների տարածքներում (բացառությամբ, երբ ուժային միջոցները գործադրվում են դրանց լիազոր ներկայացուցիչների խնդրանքով):

2 #Հրազենի գործադրումն արգելվում է մարդկանց զգալի կուտակումների վայրերում, եթե առկա է այլ անձանց վնաս պատճառելու իրական վտանգ:

3 #Պայթյունավտանգ հատուկ միջոցները և հրազենը չեն կարող գործադրվել այն շենքերում (շինություններում), որտեղ արտադրվում կամ պահվում են դյուրավառ կամ պայթուցիկ նյութեր:

4 Արգելվում է ջրանետի գործադրումը գրոյից ցածր ջերմաստիճանի պայմաններում:

5 Ուղևորների առկայության դեպքում ուղևորափոխադրող տրանսպորտային միջոցները չեն կարող հարկադրաբար կանգնեցվել (արգելափակվել):

6 Արգելվում է ոստիկանության սպառազինության մեջ հրազենի կամ դրա ռազմամթերքի այնպիսի տեսակներ ընդգրկելը, որոնք, պատճառում են առավել ծանր վնասվածքներ կամ չհիմնավորված ռիսկի աղբյուր են: Արգելվում է ոստիկանության սպառազինության մեջ այնպիսի հատուկ միջոցներ կամ դրանց տեսակներ ընդգրկելը, որոնք ըստ իրենց տեխնիկական բնութագրերի՝ կարող են

մարդու առողջությանը պատճառել ծանր վնաս կամ մարդու օրգանիզմում առաջացնել անդառնալի փոփոխություններ կամ մահ պատճառել կամ չհիմնավորված ռիսկի աղբյուր են: Մարդու նկատմամբ գործադրվող հատուկ միջոցների կիրառման համար թույլատրելի չափանիշները սահմանում է առողջապահության ոլորտի քաղաքականությունը մշակող մարմինը՝ ոստիկանության ներկայացրած հատուկ միջոցների տեխնիկական բնութագրերի հիման վրա:

7 Ուժային միջոց գործադրելիս ոստիկանության ծառայողը պարտավոր է մարմնական վնասվածք ստացած անձին ցուցաբերել առաջին բուժօգնություն կամ միջոցներ ձեռնարկել այն ապահովելու համար՝ բժշկական հաստատությանն անհապաղ հայտնելով մարմնական վնասվածքի ու մահվան բոլոր դեպքերի մասին:

8. Ուժային միջոց գործադրած ոստիկանության ծառայողի անմիջական վերադասը (հրամանատարը) սույն հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված դեպքերի մասին պարտավոր է անմիջապես, սակայն ոչ ուշ, քան 24 ժամվա ընթացքում հայտնել տուժածների մերձավոր ազգականներին:

9 Ուժային միջոցի գործադրման կամ հրազենի օգտագործման հետևանքով մարմնական վնասվածքի կամ մահվան յուրաքանչյուր դեպքի մասին ոստիկանության ծառայողն անհապաղ գրավոր տեղեկացնում է իր անմիջական վերադասին (հրամանատարին), իսկ ոստիկանության պետը նույն կարգով՝ լիազոր մարմնի ղեկավարին և իրավասու դատախազին՝ նշելով գործադրված ուժային միջոցի տեսակը և քանակը, գործադրման նպատակը, ժամանակը, պայմանները, անհրաժեշտությունը հիմնավորող հանգամանքները և իրավական հիմքերը, այն անձին, որի նկատմամբ այն գործադրվել է, մարմնական վնասվածք ստացած անձին առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելուն ուղղված միջոցները, մարմնական վնասվածք ստացած անձին կամ մահացածին տեղափոխելու վայրը, եթե տեղափոխումն իրականացրել են ոստիկանության ծառայողները:

Հոդված 34.1 Ոստիկանության ծառայողի անհատական պաշտպանության միջոցները

1. Անձնական կամ ստորաբաժանման անվտանգության ապահովման համար ոստիկանության ծառայողն իրավունք ունի օգտագործել անհատական կամ կոլեկտիվ պաշտպանության միջոցներ՝ սաղավարտ, վահան, զրահաբաճկոն և հակազագ: Անհատական կամ կոլեկտիվ պաշտպանության միջոցները հատուկ միջոցներ չեն համարվում:

2 Անհրաժեշտ պաշտպանության կամ ծայրահեղ անհրաժեշտության վիճակում, ինչպես նաև անձին ձերբակալելիս, հատուկ միջոցի և հրազենի բացակայության դեպքում, ոստիկանության ծառայողն իրավասու է օգտագործել հասանելի ցանկացած համարժեք միջոց, այդ թվում՝ անհատական պաշտպանության միջոցներ:

3 Անհատական պաշտպանության միջոցները ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկելու, սպառազինությունից հանելու և ոչնչացնելու կարգը հաստատում է Կառավարությունը:

Հոդված 39. Ոստիկանության ծառայողների սոցիալական ապահովության պետական երաշխիքները

(վերնագիրը փոփ. 01.06.06 ՀՕ-123-Ն)

#

Ոստիկանության ծառայողների սոցիալական ապահովության հարցերը կարգավորվում են «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» ~~Հայաստանի Հանրապետության օրենքին~~ **օրենքին, իսկ ոստիկանության գվարդիայի ծառայողների սոցիալական ապահովության հարցերը՝ նաև զինծառայողների սոցիալական ապահովության հարցերը կարգավորող այլ նորմատիվ իրավական ակտերին համապատասխան:**

Ոստիկանության ծառայողները կարող են ապահովվել նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված սոցիալական ապահովության այլ երաշխիքներով:

(39-րդ հոդվածը փոփ. 01.06.06 ՀՕ-123-Ն, 23.03.18 ՀՕ-272-Ն)